

Innst. S. nr. 77

(1999-2000)

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen om endring av regelverk tilknyttet skatteloven § 76 om særfradrag for forsørgelse

Dokument nr. 8:15 (1999-2000)

Til Stortinget

1. SAMMENDRAG

Det er i den senere tid fremkommet opplysninger som indikerer at det årlig gis særfradrag for forsørgelse av personer bosatt i utlandet for flerfoldige millioner kroner, uten at tilfredsstillende dokumentasjon om forsørgeransvar foreligger. Regelverket er uklart og åpner for stor bruk av skjønn.

Det vil være ønskelig med et regelverk som likebehandler alle i forhold til retten til å kreve særfradrag og det bes derfor om at Regjeringen sørger for å endre regelverket slik at:

1. Det gis kun særfradrag for forsørgelse av foreldre og barn bosatt i utlandet.
2. Maksimumsfradraget skal begrenses i de tilfeller hvor levekostnadene i den forsørgedes bostedsland er vesentlig lavere enn i Norge.
3. Det må stilles skjerpede krav til dokumentasjon, og på en slik måte at norske myndigheter finner dokumentasjonen forsvarlig. I den grad det reises tvil om dokumentasjonens realitet, kan norske myndigheter avvise særfradraget.
4. Alle som søker om særfradrag for forsørgelse skal likebehandles gjennom regelverket.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen endre regelverk og praksis tilknyttet skatteloven § 76 slik at ordningen med særfradrag for forsørgelse praktiseres likt overfor alle skattytere med forsørgelsesansvar i utlandet og slik at fradragretten begrenses til forsørgelse av foreldre og barn."

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Dag Terje Andersen, Berit

Brørby, Erik Dalheim, Ranveig Frøiland, Trond Giske, Tore Nordtun og Hill-Marta Solberg, fra Fremskrittspartiet, Siv Jensen, Per Erik Monsen og Kenneth Svendsen, fra Kristelig Folkeparti, Randi Karlstrøm, lederen Lars Gunnar Lie og Ingebrigt S. Sørfohn, fra Høyre, Børge Brende, Per-Kristian Foss og Kjellaug Nakkim, fra Senterpartiet, Jørgen Holte, fra Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, fra Venstre, Terje Johansen, og representanten Steinar Bastesen, viser til følgende svar fra finansminister Gudmund Restad 9. november 1999, på spørsmål fra saksordfører Tore Nordtun 3. november 1999:

"Jeg viser til ditt brev av 3. november 1999 vedrørende dokument nr. 8:15 (1999-2000) forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen om endring av regelverket tilknyttet skatteloven § 76 om særfradrag for faktisk forsørgelse.

Skattyter som forsørger andre enn barn som han/hun har krav på barnetrygd eller forsørgerfradrag for, har krav på et særfradrag i inntekten på 5 000 kroner for hver forsørgt når det vil være urimelig å la forsørgelsen være uten virkning ved skattlegging av forsørgeren. Fradrag for forsørgelse gis også når den forsørgede personen bor i utlandet, men i slike tilfeller kan fradraget begrenses til de faktiske utgifter. Maksimumsbeløpet på 5 000 kroner for hver forsørgt gjelder også da. Fradraget begrenses ikke selv om levekostnadene i det landet den forsørgede bor, er lavere enn i Norge. Fradraget er heller ikke begrenset til å gjelde forsørgelse innen en nærmere angitt familiekrets.

Finansdepartementet har ikke oversikt over hvor mange skattytere som krever fradrag for forsørgelse av personer bosatt i utlandet, eller hvilket fradrag beløp det samlet dreier seg om.

Når det gjelder det forslag til endringer som er frem satt av Siv Jensen i dokument nr. 8:15, har jeg følgende kommentarer:

Når det kreves fradrag for forsørgelse av person bosatt i utlandet, vil det ofte være vanskelig for ligningsmyndighetene å vurdere om vilkårene for fradrag

er oppfylt. Det er derfor gitt retningslinjer for hva slags dokumentasjon det skal kreves for forsørgelse i utlandet, se vedlagte kopi fra Lignings-ABC side 920-921. Etter disse retningslinjene kreves det dokumentasjon både for at forsørgelse foreligger og for at pengene er kommet fram til rette person. Når det gjelder dokumentasjon for at forsørgelse foreligger, vil ligningsmyndighetene kreve dokumentasjon fra offentlig myndighet i hjemlandet til den forsørgede. I praksis vil det kunne stilles spørsmål ved ektheten av slike dokumenter. Dette vil alltid være et problem i forhold til dokumenter utstedt fra myndigheter i andre land. I tilfeller der ligningsmyndighetene ikke er tilfreds med den dokumentasjon som er lagt fram, vil et krav om fradrag for forsørgelse etter skatteloven § 76 kunne avslås.

Det er foreslått at det kun kan gis særfradrag for forsørgelse av barn og foreldre bosatt i utlandet, det vil si ikke for forsørgelse av søsken, søskenbarn og andre medlemmer i en storfamilie. En slik avgrensning vil redusere antallet krav på fradrag, og forenkle saksbehandlingen noe.

Det er videre foreslått at maksimumsfradraget skal begrenses i de tilfeller hvor levekostnadene i den forsørgedes bostedsland er vesentlig lavere enn i Norge. En slik vurdering vil det være umulig for den enkelte ligningsfunksjonær å foreta i hvert enkelt tilfelle. Det ville bli nødvendig å supplere en slik begrensning med standardiserte satser for levekostnader i hvert enkelt land. Å fastsette slike standardiserte satser vil være et svært ressurskrevende arbeid.

Hvis målet med den foreslåtte endring er å redusere mulighetene for å kreve særfradrag for faktisk forsørgelse, vil et alternativ være at det settes et tak for samlet fradrag etter skatteloven § 76, for eksempel kr 20 000, som tilsvarer fire personer. Slik kan en begrense særfradraget uten at det oppstilles nye skjønsmessige vurderingstemaer som er ressurskrevende for ligningsmyndighetene.

Jeg vil således ikke anbefale en endring av reglene i skatteloven § 76 slik det er foreslått i dokument 8:15 (1999-2000)."

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at skattyter som forsørger andre enn barn som han/hun har krav på barnetrygd eller forsørgerfradrag for, har krav på et særfradrag i inntekten på 5 000 kroner for hver forsørget når det vil være urimelig å la forsørgelsen være uten virkning ved skattlegging av forsørgeren. Flertallet viser til at fradrag for forsørgelse også gis når den forsørgede personen bor i utlandet, men at fradraget i slike tilfeller kan begrenses til de faktiske utgifter.

Flertallet viser til at Finansdepartementet ikke har oversikt over hvor mange skattytere som krever fradrag for forsørgelse av personer bosatt i utlandet, eller hvilket fradrag beløp det samlet dreier seg om. Flertallet viser videre til at det er gitt retningslinjer for hva slags dokumentasjon som skal kreves for forsørgelse i utlandet. Flertallet viser også til at det i praksis vil kunne stilles spørsmål ved ektheten av slike dokumenter, og at dette alltid vil være et problem i forhold til dokumenter utstedt fra myndigheter i andre land.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, finner på bakgrunn av finansministerens redegjørelse i brev 9. november

1999 det ikke godtgjort at omfanget av skattefradrag og den likningsmessige behandlingen knyttet til skatteloven § 76 tilsier endringer i bestemmelsen. Dette flertallet går på denne bakgrunn inn for at Dokument nr. 8:15 (1999-2000) avvises.

Dette flertallet ber departementet foreta en nærmere undersøkelse av hvorvidt det knytter seg misbruk til ordningen med særfradrag etter skatteloven § 76 og om bestemmelsen innebærer uforholdsmessige byrder for likningsmyndighetene. Dette flertallet ber om at departementet i et egnet dokument kommer tilbake til Stortinget med forslag til endringer i skatteloven dersom slike forhold avdekkes.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet konstaterer at Finansdepartementet ikke har oversikt over hvor mange skatteyttere som krever fradrag for forsørgelse av personer bosatt i utlandet, eller hvilke fradrag beløp det samlet dreier seg om. Disse medlemmer finner dette noe underlig sett i relasjon til at norske skattemyndigheter ser ut til å ha svært god oversikt over de fleste andre forhold som knytter seg til krav om skattefradrag. Disse medlemmer kan ikke se at stillingstagen til gjeldende regelverk i forhold til særfradrag for forsørgelse er betinget av en kartlegging av omfanget av ordningen. Realitetene ligger i regelverkets utforming.

Disse medlemmer konstaterer at flertallet vil avvente en undersøkelse av hvorvidt det knytter seg omfattende misbruk til ordningen og om bestemmelsen innebærer uforholdsmessige byrder for ligningsmyndighetene for det samme flertallet er villig til å mene noe om saken. Sakens realiteter dreier seg om hvorvidt man ønsker å opprettholde en ordning som gir rett til forsørgerfradrag i så stort omfang som i dag eller å stramme inn regelverket slik at retten til forsørgerfradrag blir avgrenset.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen endre regelverk og praksis tilknyttet skatteloven § 76 slik at

- a) ordningen med særfradrag for forsørgelse praktiseres likt overfor alle skattytere med forsørgelsesansvar i utlandet
- b) fradrag retten begrenses til forsørgelse av foreldre og barn
- c) maksimumsfradraget begrenses i de tilfeller hvor levekostnadene i den forsørgedes bostedsland er vesentlig lavere enn i Norge
- d) det stilles skjerpede krav til dokumentasjon."

Komiteens medlemmer fra Høyre og representanten Steinar Bastesen viser til at det ved praktiseringen av reglene for særfradrag for forsørgelse av personer bosatt i Norge er av betydning om den forsørgede hører til skattyters bosted, samt slektskapsforholdet til den forsørgede. Videre tas det

hensyn til den forsørgedes inntekt og øvrige midler som står til disposisjon for den forsørgede. (Jf. Skattedirektoratets Lignings-ABC).

Når det gjelder særfradrag for forsørgelse av personer bosatt i utlandet, faller naturlig nok momentet om å høre til skattyters bosted bort. Videre vil det normalt være langt vanskeligere og mer ressurskrevende for ligningsmyndighetene å fastslå inntekt og samlede midler som står til disposisjon for personer bosatt i utlandet. Disse medlemmer legger til grunn at betydningen av slektskapsforhold tillegges samme vekt enten den forsørgede er bosatt i Norge eller i utlandet, selv om ordlyden i Skattedirektoratets Lignings-ABC kan tolkes til at det ikke i samme grad stilles krav om dette ved forsørgelse av personer bosatt i utlandet.

Disse medlemmer mener disse forholdene trekker i retning av at det kan være lettere å få fradrag for forsørgelse av personer bosatt i utlandet, sammenlignet med personer bosatt i Norge. Disse medlemmer mener derfor det er hensiktsmessig med en viss innstramming av reglene for forsørgelse av personer bosatt i utlandet.

Disse medlemmer finner det på denne bakgrunn rimelig at fradragretten for forsørgelse av personer bosatt i utlandet begrenses til foreldre og barn av den skattepliktige, og at det stilles skjerpede krav til dokumentasjon. En slik innskjerping vil også innebære at det blir enklere for ligningsmyndigheten å praktisere ordningen likt.

Disse medlemmer mener en ordning der maksimumsfradraget begrenses i de tilfeller hvor levekostnadene i den forsørgedes bostedsland er vesentlig lavere enn i Norge slik det er foreslått i Dokument nr. 8:15 (1999-2000), ikke vil være hensiktsmessig. En slik ordning vil være administrativt krevende, ikke minst sett i forhold til det maksimale inntektsfradrag på 5 000 kroner.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen endre regelverk og praksis i tilknytning til skattelovens § 76 Særfradrag for forsørgelse, slik at fradragretten for personer bosatt i utlandet begrenses til forsørgelse av skattyters foreldre og barn, og slik at det stilles skjerpede krav til doku-

mentasjon av at forsørgelse av personer bosatt i utlandet faktisk finner sted."

3. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen endre regelverk og praksis tilknyttet skatteloven § 76 slik at

- ordningen med særfradrag for forsørgelse praktiseres likt overfor alle skattytere med forsørgelsesansvar i utlandet
- fradragretten begrenses til forsørgelse av foreldre og barn
- maksimumsfradraget begrenses i de tilfeller hvor levekostnadene i den forsørgedes bostedsland er vesentlig lavere enn i Norge
- det stilles skjerpede krav til dokumentasjon.

Forslag fra Høyre og representanten Steinar Bastesen:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen endre regelverk og praksis i tilknytning til skattelovens § 76 Særfradrag for forsørgelse, slik at fradragretten for personer bosatt i utlandet begrenses til forsørgelse av skattyters foreldre og barn, og slik at det stilles skjerpede krav til dokumentasjon av at forsørgelse av personer bosatt i utlandet faktisk finner sted.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og til det som står foran og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:15 (1999-2000) - forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen om endring av regelverk tilknyttet skatteloven § 76 om særfradrag for forsørgelse – vedlegges protokollen.

Oslo, i finanskomiteen, den 9. desember 1999

Lars Gunnar Lie
leder

Tore Nordtun
ordfører

Siv Jensen
sekretær